

Một số thành tựu y tế nổi bật trong năm 2015

Năm 2015, ngành y tế Việt Nam đã có những bước “chuyển mình”, thay đổi vượt bậc với nhiều thành tựu mới, đồng thời thực hiện thành công nhiều mục tiêu y tế quan trọng, góp phần cải thiện đáng kể chất lượng khám, chữa bệnh cho người dân.

1. Thành công trong vận chuyển và ghép tạng xuyên Việt

Bệnh nhân ghép tim từ người cho chết não

Vấn đề ghép tạng nói chung và ghép gan, ghép tim nói riêng ở Việt Nam không phải là vấn đề mới, bởi chúng ta đã làm chủ và thực hiện được hàng trăm ca ghép tạng. Các ca ghép tạng đã được thực hiện thành công tại nhiều bệnh viện như: Việt - Đức, 103, Xanh Pôn, Đa khoa Nghệ An... Tuy nhiên, ca ghép đa tạng xuyên Việt đêm ngày 4.9.2015 với sự phối hợp nhịp nhàng của nhiều ê kíp, bộ phận của các bệnh viện: Chợ Rẫy (TP Hồ Chí Minh), Việt - Đức (Hà Nội) và Trung tâm Điều phối quốc gia về ghép bộ phận cơ thể người đã trở thành một kỷ lục trong lĩnh vực ghép tạng. Lần đầu tiên, trái tim và lá gan của một người cho chết não tại Bệnh viện Chợ Rẫy (TP Hồ Chí Minh) đã được vận chuyển qua một hành trình dài 1700 km ra Hà Nội, trong khoảng thời gian được tính từng phút để đảm bảo hoàn thành sứ mệnh cứu sống 2 người bệnh bị suy tim, suy gan

giai đoạn cuối ở Hà Nội.

Tại Việt Nam, nguồn tạng cho chủ yếu là từ người cho sống (95%), nguồn tạng từ người cho chết não rất ít. Mỗi năm, nước ta có tới 10.000 ca tai nạn giao thông với nhiều người chết não, nếu 1/10 số người chết não đó hiến tạng thì sẽ cứu sống được rất nhiều người khác, bởi 1 người hiến tạng có thể cứu 7 đến 8 người bệnh suy tạng.

2. Vắc xin Việt Nam đạt chuẩn xuất khẩu ra thế giới

Sản xuất vắc xin tại Việt Nam

Sau 14 năm chuẩn bị, năm 2015 Việt Nam đã chính thức trở thành thành viên thứ 39 được Tổ chức y tế thế giới (WHO) công nhận đạt tiêu chuẩn cơ quan quản lý quốc gia về vắc xin (NRA) trong tổng số 43 nước có sản xuất vắc xin trên thế giới, với kết quả kiểm tra xuất sắc (tất cả các chức năng đều đạt trên 90%, trong đó có 3 chức năng đạt 100%, bình quân cả 6 chức năng NRA đạt 95%). Hệ thống quản lý quốc gia về vắc xin của Việt Nam chính

thức đạt tiêu chuẩn của WHO đồng nghĩa với việc chất lượng vắc xin của Việt Nam đã thực sự hội nhập với tiêu chuẩn quốc tế. Với kết quả này, Việt Nam đạt cùng lúc 2 mục tiêu: một là, mở ra cơ hội xuất khẩu vắc xin ra thế giới, bởi hiện nay không có nhiều nước sản xuất được vắc xin; hai là, việc triển khai chương trình tiêm chủng mở rộng của nước ta có thêm nhiều cơ hội thành công. Hiện tại, Việt Nam đã chính thức xuất khẩu được các vắc xin sởi, tả và viêm gan B, C ra các nước trên thế giới.

3. Sử dụng công nghệ tế bào điều trị tổn thương bề mặt nhân cầu

PGS.TS Nguyễn Thị Bình - Chủ nhiệm đề tài nghiên cứu sử dụng công nghệ tế bào điều trị tổn thương bề mặt nhân cầu

Công trình nghiên cứu của tập thể các nhà khoa học thuộc Bộ môn Mô - Phôi, Trường Đại học Y Hà Nội và Khoa Kết giác mạc, Bệnh viện mắt Trung ương, do PGS.TS Nguyễn Thị Bình là chủ nhiệm đề tài đã thành công trong sử dụng công nghệ tế bào để điều trị tổn thương bề mặt nhân cầu. Đó là phương pháp nuôi tạo các

tắm biểu mô từ các nguồn tế bào gốc khác nhau: nếu bệnh nhân bị tổn thương một bên mắt sẽ lấy tế bào gốc từ vùng rìa giác mạc bên mắt lành, nếu bệnh nhân bị tổn thương cả hai mắt sẽ lấy tế bào gốc từ biểu mô niêm mạc miệng. Sau khi nuôi tạo thành công tấm biểu mô sẽ ghép tự thân vào giác mạc cho bệnh nhân. Phương pháp này đang được áp dụng trên thế giới và vẫn đang tiếp tục được nghiên cứu; còn ở Việt Nam, đây là lần đầu tiên được nghiên cứu và ứng dụng thành công. Công trình này đã vinh dự được nhận Giải thưởng Kovalevskaja vào ngày 7.3.2015. Hiện tại, tập thể tác giả đang nghiên cứu quy trình nuôi cấy tế bào gốc để điều trị bệnh Parkinson, đồng thời tiến hành một số công trình nghiên cứu khác trong lĩnh vực công nghệ tế bào.

4. Lần đầu tiên thực hiện thành công kỹ thuật mang thai hộ theo Luật Hôn nhân và gia đình sửa đổi

Ngày 28.1.2015, Chính phủ ban hành Nghị định số 10/2015/NĐ-CP quy định về sinh con bằng kỹ thuật thụ tinh trong ống nghiệm và điều kiện mang thai hộ vì mục đích nhân đạo. Luật Hôn nhân và gia đình sửa đổi cho phép mang thai hộ vì mục đích nhân đạo, áp dụng cho các cặp vợ chồng chưa có con chung, người vợ không thể mang thai, sinh nở do các bệnh lý (tim, thận, gan, phổi) và bệnh lý sản phụ khoa (không có tử cung, phải cắt bỏ tử cung, sảy thai nhiều lần không rõ nguyên nhân, làm thụ tinh ống nghiệm nhiều lần nhưng chuyển phôi thất bại...). Ngay từ đầu năm 2015, đã có 3 bệnh viện được phép thực hiện kỹ thuật này là: Phụ sản trung ương, Đa khoa trung ương Huế và Từ Dũ (TP Hồ

Chí Minh). Hai ca đầu tiên mang thai hộ thành công (thực hiện tại Bệnh viện Từ Dũ) đã được công bố vào tháng 9.2015 và trở thành một thành tựu y học thể hiện tinh thần văn sâu sắc đối với những người không có cơ hội làm mẹ một cách tự nhiên. Tại thời điểm công bố, hai sản phụ mang thai hộ có các kết quả xét nghiệm bình thường và siêu âm có tim, trong đó có một trường hợp mang song thai. Thành tựu này là một tín hiệu đáng mừng đối với hàng ngàn trường hợp đang mong muốn có con ở Việt Nam, nhưng do bệnh lý mà không thể mang thai được.

Sau hơn một năm Nghị định số 10/2015/NĐ-CP có hiệu lực, đến nay cả nước đã có khoảng 100 hồ sơ đủ điều kiện cho phép mang thai hộ, trong đó Bệnh viện phụ sản Trung ương có hơn 60 hồ sơ mang thai hộ đã được duyệt thực hiện. Trong vòng 3 tháng đầu năm 2016 sẽ có gần 30 em bé ra đời bằng phương pháp mang thai hộ (ngày 22.1.2016, ca mang thai hộ đầu tiên của Việt Nam đã chào đời khỏe mạnh, nặng 3,6 kg).

5. Ngăn chặn thành công nhiều dịch bệnh nguy hiểm và thực hiện được các mục tiêu y tế quan trọng

• Trong năm 2015, ngành y tế đã triển khai thành công các biện pháp phòng chống dịch, ngăn chặn được những dịch bệnh nguy hiểm như Ebola, sởi MERS

CoV hay H7N9..., được cả xã hội ghi nhận. Những bệnh dịch này đã tấn công nhiều nước trên thế giới khiến nhiều người tử vong. Nhờ sự nỗ lực của toàn ngành y tế, chúng ta đã ngăn chặn thành công những virus chết người này xâm nhập vào nước ta.

• Giảm quá tải bệnh viện và ký cam kết bệnh nhân không nằm ghép: hàng loạt bệnh viện thường xuyên quá tải như: Việt - Đức, Nhi trung ương, Lão khoa... đã thực hiện ký cam kết bệnh nhân không nằm ghép, giải tỏa được tâm lý khi đi điều trị của các bệnh nhân, đồng thời giúp các bác sĩ chăm sóc và điều trị bệnh nhân được tốt hơn, giảm tỷ lệ lây nhiễm chéo. Nhờ việc thực hiện Đề án bệnh viện vệ tinh tại các tỉnh, với sự hoạt động hiệu quả của 48 bệnh viện vệ tinh, sự trợ lực của 14 bệnh viện hạt nhân trong lĩnh vực ung bướu, ngoại chấn thương, tim mạch, sản và nhi, rất nhiều bệnh nhân đã được thụ hưởng những dịch vụ y tế ngay tại tuyến tỉnh mà không phải chuyển lên tuyến trên.

• Trong năm 2015, ngành y tế đã khánh thành và đưa vào sử dụng nhiều công trình y tế hiện đại như: Bệnh viện Bạch Mai, Bệnh viện Việt - Đức cơ sở 2 tại Liêm Tuyền, Hà Nam; Bệnh viện chấn thương chỉnh hình 175; Bệnh viện nhi đồng TP Hồ Chí Minh; Bệnh viện nhi Hà Nội; Bệnh viện da liễu trung ương, Bệnh viện lão khoa, Bệnh viện nội tiết, và hàng loạt các bệnh viện địa phương

SH